

Broedgeval van een Boomvalk *Falco subbuteo* boven een tenniscomplex

Mieneke en Bert Kamp

In Amsterdam-Slotermeer broeden al jaren Boomvalken rond de Sloterplas, wellicht regelmatig maar ze worden niet altijd opgemerkt. Er waren vroeger niet zo veel stadsvogelaars en bovendien werden waarnemingen niet altijd doorgegeven. Ongeveer 20 jaar geleden was er al een broedgeval en *c.* 10 jaar geleden zag mijn vrouw een Boomvalk boven de tuinstad met een geslagen huiszwaluw, achtervolgd door alarmerende zwaluwen. Naarmate de Havik oprukte in de omgeving van Amsterdam waren er meer broedgevallen rond de Sloterplas. Zo was er in 1995 een spectaculair nest boven een school met honderden leerlingen. En omstreeks dezelfde tijd waren er twee andere meldingen: in Osdorp boven het politiebureau en op het terrein van een manege. De onderlinge afstand tussen deze drie territoria bedroeg ongeveer 1 km.

Op 30 mei 2000 zagen we een Boomvalk cirkelend boven het metrostation en een aangrenzend tenniscomplex in Slotermeer; dit laatste gebied is omzoomd door rijen hoge populieren. Een broedgeval was waarschijnlijk. Vanuit onze hoge flat hadden wij zicht op de populierenrijen. Op 15 juni was er een snelle prooi-overdracht boven de tennisbaan, de spelers merkten er niets van. Wij besloten regelmatig te observeren en te zoeken naar prooiresten. In de weken die volgden werd opnieuw het bewijs geleverd dat Boomvalken gemakkelijk kunnen worden gemist. Van 1 juni tot 24 augustus hebben wij ongeveer 40x een half uur geobserveerd, dus 20 uren in totaal. In die periode werden slechts 10x vogels gezien of gehoord, ofwel een trefkans van *c.* 25%. Op 10 augustus werd gemeld dat vier vogels tegelijk waren gezien en op 24 augustus bevestigde de tennisbaanbeheerder dat er nu en dan vier 'Torenvalken' rondvlogen.

Prooiresten hebben wij nooit gevonden, ook al omdat de tennisbanen een paar keer per dag werden schoongespoten. Bovendien, gezien de voortdurende menselijke bedrijvigheid hielden de twee uitgevlogen jongen zich gedekt in de populieren. Zij vlogen de met prooi arriverende oudervogels nooit tegemoet. De prooien werden in de bomen geplukt, waarna de veren verwaaiden in de wind. Er was één uitzondering. Een ooggetuige wees mij op de restanten van een nestjonge houtduif (ongeveer 3 weken oud), en later vonden wij in de kale bomen twee nesten van houtduiven. Deze toch wel zware prooi wordt niet vermeld in de *Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogels*, maar het is duidelijk dat de jonge houtduif vroeg in de morgen in de boom is geslagen en naar de grond is gebracht. De zware prooi hoefde dus niet over een lange afstand te worden vervoerd. Dit lijkt ons een onmogelijke opgave voor een Boomvalk.

Nu de bomen kaal zijn, konden wij het oude kraaiennest lokaliseren, c. 25 m hoog, vlak boven de 's nachts verlichte tennishal. Het is uitzonderlijk dat dit boomvalkenpaar er in slaagde twee jongen vliegvlug te krijgen, gezien de natuurlijke storingen en al het menselijke rumoer. Zo waren daar de volgende incidenten:

- voorjaarsstorm op 27 en 28 mei, windkracht 8, de top van de nestboom zwipte 2-3 m heen en weer,
- boom omgewaaid op 50 m van het nest, later door Groenvoorzieningen in stukken gezaagd en afgevoerd,
- motormaaiers maaien de spoordijk en paden rond de tennishal kaal,
- tennispark 's avonds vaak door sterke schijnwerpers verlicht,
- twee drukbezochte tennistoernooien, klaterend applaus,
- voortdurend passerende metrotreinen met drukte op het station en de nodige belsignalen,
- autolawaai op de parkeerplaats vlak onder de nestboom,
- blaffende honden,
- eksternest op 50 m afstand, foeragerende eksters en kraaien in de populieren en op de grond.

Al met al was dit bijzondere broedgeval voor ons een boeiende ervaring.

Summary: Hobby *Falco subbuteo* breeding in Amsterdam

In 2000, a pair of Hobbies nested successfully in Amsterdam-Slotermeer. The birds used an old nest of a carrion crow at a height of 25 m, almost above a tennishall which was brightly lit at night, and next to sports fields used for playing tennis during the day (including several busy tournaments), a parking lot, a train station and an occupied Magpie nest. During a storm on 27-28 May, a tree fell down some 50 m away from the nesting site, followed by hectic activities involving clearing the pathway (sawing and removal). Both fledglings behaved in a secretive manner, never flying towards parents arriving with food. Two nests of Woodpigeons were situated nearby, from one of which a 3-week old nestling was taken by the Hobbies (found underneath the nest, plucked).

Adres: Burg. Hogguerstraat 271, 1064 CP Amsterdam.

Tekening: Gilbert van Avermaet

